

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1935.

Andra kammaren.

Nr 3.

Tisdagen den 15 januari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

I enlighet med därom den 11 innevarande månad fattat beslut skulle nu företagas val av ledamöter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av ledamöter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades 186 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Borg*,
- » *Pehrsson* i Göteborg,
- » *Hallén*,
- » *Persson* i Trången,
- » *Andersson* i Igelboda,
- » *Lindskog*,
- » *Fast*,
- » *Olsson* i Mora,
- » *Vougt* och
- » *Lindmark*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 2.

Härefter anställdes val av ledamöter i statsutskottet.

Därvid avlämnades 165 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Anderson* i Råstock,
- » *Magnusson* i Skövde,
- » *Jansson*,
- » *Strindlund*,
- » *Törnkvist* i Karlskrona,
- » *Holmgren*,
- » *Eriksson* i Stockholm,
- » andre vice talmannen *Jeppsson*,
- » *Andersson* i Höör,
- » *Persson* i Falla,
- » *Svensson* i Grönvik och
- » *Jonsson* i Eskilstuna.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Andra kammarens protokoll 1935. Nr 3.

§ 3.

Vidare företogs val av ledamöter i bevillningsutskottet.

Därvid avlämnades 152 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Månsson*,
 » *Lithander*,
 » *Lövgren*,
 » *Olsson* i Närlinge,
 » *Björklund*,
 » *Nylander*,
 » *Olsson* i Gävle,
 » *Olsson* i Ramsta,
 » *Ericson* i Boxholm och
 » *Anderson* i Norrköping.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 4.

Vid nu anställt val av ledamöter i bankoutskottet avlämnades 138 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Bäcklund*,
 » *Laurén*,
 » *Lovén*,
 » *Westman*,
 » *Paulsen*,
 » *Leffler*,
 » *Johansson* i Sollefteå och
 » *Wikström*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 5.

Företogs val av ledamöter i första lagutskottet.

Därvid avlämnades 113 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Lindqvist*,
 » *Nilsson* i Antnäs,
 » *Hedlund* i Östersund,
 » *Ryberg*,
 » *Sjögren*,
 » *Wallerius*,
 fru *Östlund* och
 herr *Olsson* i Rimforså.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 6.

Härefter företogs val av ledamöter i andra lagutskottet.

Därvid avlämnades 103 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Magnusson* i Kalmar,
» *Linnér*,
» *Hage*,
» *Johanson* i Hallagården,
» *Johanson* i Stockholm,
» *Petersson* i Lerbäcksbym,
» *Olovson* i Västerås och
» *Österström*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 7.

Slutligen anställdes val av ledamöter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades 108 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Johansson* i Uppmälby,
» *Hedlund* i Häste,
» *Uddenberg*,
» *Gustafson* i Vimmerby,
» *Olsson* i Rödningsberg,
» *Gustafson* i Kasenberg,
» *Andersson* i Löbbo och
» *Carlström*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 8.

Enligt därom av kammaren den 11 i denna månad fattat beslut företogs vidare val av ledamöter i utrikesnämnden.

Därvid avlämnades 114 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Anderson* i Råstock,
» *Lindman*,
» *Johanson* i Stockholm,
» *Pehrsson* i Bramstorp,
» *Ward*,
» förste vice talmannen *Magnusson*,
» *Vougt* och
» *Bengtsson* i Norup.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utrikesnämnden.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren, att underrättelse om detta val skulle genom utdrag av protokollet meddelas riksdagens kanslideputerade med anmodan till dem att låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om det verkställda valet.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag angående de i paragraferna 1—8 här ovan omnämnda valen.

§ 10.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 15, med förslag till lag om användande under budgetåret 1935/1936 av vissa till fonden för pensionering av civila tjänst innehavare inflytande medel;

nr 18, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 30 maj 1873 om rikets mynt;

nr 19, med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror;

nr 20, med förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1935; och

nr 21, med förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet för år 1935.

Nämnda propositioner bordlades.

§ 11.

Kungl. Maj:ts å rikssalen överlämnade berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit, som nu föredrogs, lades till handlingarna.

§ 12.

Föredrogs var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet propositionen, nr 17, angående vissa frågor rörande folkundervisningen i rikets nordligaste gränssorter;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 2, angående godkännande av en mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 19 november 1934 avslutad konvention om arv, testamente och boutredning, m. m.;

nr 3, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet, m. m.;

nr 4, med förslag till lag med vissa bestämmelser om häradsting, m. m.;

nr 5, med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 37 och 38 §§ rättegångsbalken;

nr 6, med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 kap. 1 § rättegångsbalken; och

nr 8, med förslag till lag angående tillfällig ökning av justitierådens antal;

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 9, angående försäljning av statens spannmålslagerhus i Eskilstuna;

nr 10, angående befrielse för arrendatorn O. Karlssons stärbhusdelägare från skyldigheten att betala viss husröteersättning m. m.;

nr 11, angående avskrivning av Gustaf Cedergrens, Gärdslösa, skuld till kronan på grund av vissa virkesköp;

nr 12, angående befrielse från betalningsskyldigheten för visst till ett torrlägningsföretag inom Svedja by i Åsele socken av Västerbottens län utgivet statsbidrag m. m.;

nr 13, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 14, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.; och

nr 22, angående bidrag till jorddelningsförrättningar m. m.; samt

till behandling av lagutskott propositionen, nr 7, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer.

§ 13.

Vidare föredrogs var efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och remitterades därvid

till statsutskottet motionen nr 1 av herr *Lindman m. fl.*;

till bevillningsutskottet motionen nr 2 av herr *Lindman m. fl.*;

till statsutskottet motionerna nr 3—6 av herr *Jacobsson m. fl.*;

till behandling av lagutskott motionen nr 7 av herr *Jacobsson m. fl.*;

till bevillningsutskottet motionerna:

nr 8 och 9 av herr *Jacobsson m. fl.*;

nr 10 av herrar *Wallén* och *Nyblom*; och

nr 11 av herrar *Thorell* och *von Seth*;

till konstitutionsutskottet motionen nr 12 av herr *De Geer*;

till jordbruksutskottet motionen nr 13 av herrar *De Geer* och *Pettersson* i Dahl; samt

till tillfälligt utskott motionen nr 14 av herr *Wallén m. fl.*

§ 14.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens revisorers berättelse om den år 1934 av dem verkställda granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning.

§ 15.

Härefter föredrogs var för sig och överlämnades till bankoutskottet riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelser

angående riksbanken; samt

om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

§ 16.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Tryckfrihetskommitténs berättelse lades till handlingarna.

§ 17.

Slutligen föredrogs och remitterades till behandling av lagutskott militieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

§ 18.

Avgåvos följande motioner nämligen av:

herr *Frankenberg m. fl.*, nr 15, om hyreshjälp åt arbetslösa, som icke äro familjeförsörjare;

herr *Meyerhöffer m. fl.*, nr 16, om planmässiga provisoriska åtgärder till försvarets stärkande;

herr *Lindman m. fl.*:

nr 17, om vissa anslag till försvarsväsendet; och

nr 18, om anslag till det frivilliga skytteväsendet;

herr *Paulsen*, nr 19, om bidrag i vissa fall till vägdistrikt åvilande ränteutgifter;

herr *Andersson* i Södergård *m. fl.*, nr 20, angående vissa åtgärder till befrämjande av eldning med ved;

herrar *Lithander* och *Nylander*, nr 21, om anslag till Svensk-Internationella Pressbyrån;

herrar *Nilsson* i Hörby och *Mattsson*, nr 22, om tull å potatis och potatisflingor;

herr *Blomquist*, nr 23, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre grenadjären Johan Alfred Lans;

herr *Lovén*, nr 24, om pension åt städerskan Emma Benedikta Larsson;

herr *Spångberg m. fl.*, nr 25, angående lagstadgad rätt till understöd för varje behövande arbetslös;

herr *Olofsson* i Digernäs, nr 26, om förbud mot hastighetstävlingar med motorfordon å allmänna vägar;

herrar *Hagberg* i Malmö och *Holmström*, nr 27, om lagstiftning angående kringföringshandeln;

herr *Andersson* i Dunker *m. fl.*, nr 28, om utfärdande av kontrollbestämelse angående ambulerande handel med kött och köttvaror;

herr *von Seth m. fl.*, nr 29, om beredande av skydd för pensionsfonder inom enskilda företag;

herr *Lindman m. fl.*, nr 30, om viss ändring i lagen om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring;

herr *Johansson* i Sollefteå *m. fl.*, nr 31, om beredande åt virkessäljande skogsägare av ökat inflytande i flottningföreningarna;

herr *Ossbahr*, nr 32, angående viss ändring i strafflagens föreskrifter om målsäganderätt;

herr *Gustafsson* i Kasenberg *m. fl.*:

nr 33, om lindring i den vissa egna-hemsköpare åliggande betalningsförpliktelse till domänstyrelsen; och

nr 34, angående lättnader i återbetalningen av stödlån till jordbrukare;

herr *Gustafsson* i Välsnäs, nr 35, angående åtgärder till bekämpande av smittosam kastning hos nötkreatur; samt

herr *Ossbahr*, nr 36, angående åtgärder mot hälsovådligt larm och buller.

Dessa motioner bordlades.

§ 19.

Ordet lämnades nu på begäran till herr **Magnusson** i Skövde, som yttrade: *Interpellation.* Herr talman! Vid antagandet av den nya väglagen vid 1934 års riksdag yttrade denna på förslag av ett i detta fall enhälligt utskott beträffande vägdistriktsindelningen bl. a. följande:

»Såsom de sakkunniga framhållit, bör största möjliga hänsyn tagas till den bestående indelningen, så till vida att de nya större distrikten i allmänhet böra bildas genom sammanslagning av äldre distrikt. Utskottet instämmer med motionärerna därutinnan, att vid indelningen sådana distrikt i regel icke böra sammanföras, som sakna naturlig samhörighet med varandra eller gemensamma intressen med avseende å vägväsendet. Två distrikt, vilka hava den storlek, som erfordras för rationellt utnyttjande av erforderlig sakkunnig personal och modern maskinell utrustning, böra i regel icke sammanslås. Utskottet vill understryka vikten av att distrikten icke göras så stora, att vägstyrelsen ej kan utöva personlig tillsyn över väghållningen.»

Vidare anförde utskottet: »Utskottet, som förutsätter att vid indelningsfrågans beredning länsstyrelserna skola avgiva förslag, vill slutligen framhålla angelägenheten av att respektive vägstämmor och vägstyrelser lämnas tillfälle att yttra sig i frågan och att behörig hänsyn tages till deras mening, i den mån denna låter sig förena med de principer, som enligt det förut sagda böra vara vägledande vid indelningen.»

Dessa synpunkter underströkos under debatten av flera talare och rönkte egentligen icke från något håll gensagor, varför de måste betecknas såsom riksdagens alldeles övervägande mening. Det har då bland vägintrösserade inom olika delar av vårt land varit ägnat att inge såväl undran som oro, att en tendens gjort sig gällande att med frångående av riksdagens klart uttalade direktiv skapa vägdistrikt av den storlek, att vägstyrelsernas möjligheter att »öva personlig tillsyn över väghållningen äventyras». Man har från detta håll räknat det som en av den nya väglagens största förtjänster, att den undvikit sönderbryta den nuvarande beprövade vägstyrelseorganisationen, som trots en rätt bristfällig lagstiftning onekligen visat sig ha väl fyllt sin uppgift och värd att bibehålla, och man är på detta håll både bekymrad och överraskad av att nu möta strävanden, som söka att genom administrativa åtgärder omintetgöra fullföljden av riksdagens direktiv. Jag behöver som stöd härför icke blott åberopa det av länsstyrelsen i Skaraborgs län ingivna förslaget till distriktsindelning upptagande endast sex vägdistrikt i stället för nuvarande aderton och där länets vägförening på goda grunder föreslagit en indelning med nio distrikt, utan kan därjämte åberopa liknande eller ännu längre gående förslag från andra län. Sälunda föreslås för Stockholms län en reducering från nuvarande 29 till 4 distrikt, och den motivering, som av detta läns vägingenjör anföres för denna beskäring är i viss del så belysande, att den här må återgivas. Han skriver nämligen:

»Indelningen i fyra distrikt medgiver även möjligheten att erhålla en lämplig organisation. Distrikten bliva nämligen tillräckligt stora och bärkraftiga för att medgiva anställning av tillräckligt antal fackkunniga arbetare och vägmästare. Inom varje distrikt kan vidare till vägstyrelsens förfogande och hjälp anställas distriktsingenjör samt inrättas ett centralkontor med erforderlig personal för bokförings- samt skriv- och ritgöromål.»

Man skymtar ju här utan all omskrivning ett helt litet ämbetsverk inom varje vägdistrikt. Jag torde näppeligen göra mig skyldig till någon felbedömning, om jag vågar förutsätta, att om detta varit den verkliga eller underförstådda

Interpellation. (Forts.)

avsikten med förra årets väglagsförslag, detsamma näppeligen vunnit riksdagens bifall, i vart fall icke vunnit understöd från något avsevärdare antal lantmannarepresentanter.

Det torde icke vara opåkallat att i detta sammanhang citera ett uttalande i Svensk Vägtrafiktidning, som på tal om den av länsstyrelserna föreslagna distriktsindelningen skriver bl. a. följande:

»Nog förefaller det, som om vägdistriktens egna önskemål på flera håll allt för litet beaktats. Det råder här och var ute i landet en ganska kraftig opposition mot tillämnade distriktssammanslagningar, vilka både ur geografiska och ekonomiska synpunkter voro uppenbart olämpliga.»

Det är nog ett ganska svagt återgivande av den verkliga stämningen ute i landet om man betecknar denna som »en ganska kraftig opposition». Att det är åtskilliga streck därutöver bland de vägkunniga och vägintrösserade ute i landet därom lär nog i närvarande stund väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ha daglig erfarenhet.

Såsom under debatten i kamrarna vid frågans behandling underströks hade utskottet, vars framställning ju också blev riksdagens i denna fråga, gått emot Kungl. Maj:ts uttalade mening om relativt större distrikt. Kungl. Maj:t har ju också genom att fastställa det av riksdagen fattade beslutet accepterat riksdagens ståndpunkt. Ehuru jag har all anledning förutsätta, att regeringen i enlighet härmed kommer att vid frågans avgörande taga långt större hänsyn till riksdagens samt vägstämmors och vägstyrelsens mening än som skett i ett flertal länsstyrelsens förslag, har jag dock ansett det befogat att interpellationsvägen bringa till vederbörande statsråds kännedom de farhågor för en olämplig och mot riksdagens direktiv stridande distriktsindelning, som innefattas i ett stort antal av de till Kungl. Maj:t från länsstyrelserna ingivna förslagen.

Jag anhåller därför om kammarens benägna tillstånd att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få framställa följande spörsmål:

Kan det förväntas, att herr statsrådet vid fastställandet av indelning i vägdistrikt enligt den nya väglagen kommer att med frångående av de från vissa länsstyrelser framlagda förslagen till allt för stora distrikt bringa distriktsindelningen i närmare överensstämmelse såväl med riksdagens uttalade direktiv som med önskningarna inom vederbörande av indelningen berörda orter?

Ifrågavarande anhållan blev på begäran bordlagd.

§ 20.

Interpellation. Härpå erhöles ordet av herr **Hagberg** i Luleå, vilken anförde: Herr talman! Vid tvenne tidigare tillfällen har jag interPELLERAT i frågor rörande detaljer i regeringens utrikespolitik. År 1933 interPELLERADE jag exempelvis i anledning av den svenska Genève-delegationens ställningstagande till ett franskt yrkande att de tyska SA, SS och Stahlhelm skulle inräknas i Tysklands militärberedskap. I riksdagens elfte timme svarade excellensen Sandler. Hans svar var ett bekräftande av att en omröstning i frågan ägt rum i Genève ehuru i ett expertutskott. Svaret innebar vidare, att regeringen inte givit vederbörande expert några direktiv. Det var emellertid en solidaritetsförklaring för representantens ställningstagande, vilket motiverades med att frågan hade varit så formulerad, att ett svar motsvarade Frankrikes, Sovjetunionens och andra representanters *kunde* leda till en dubbelräkning av de tyska stridskrafterna. Reellt blev den svenska regeringens ställningstagande ett understöd åt den tyska upprustningen.

Interpellation. (Forts.)

I föl, inför den s. k. nedrustningskonferensens sammanbrott och den väldiga tillspetsningen av motsättningarna, ställde Sovjetunionens delegation i Genève ett förslag, som innebar, att konferensen skulle omvandlas till ett permanent fredsorgan med uppgift att behandla varje krigstillbud, och vidare upptog förslag om åtgärder mot fredsstörare och för upprättandet av säkerhetspakter mellan länderna samt därjämte gav en bestämd definition av begreppet angripare. Den svenska regeringen bekämpade detta förslag genom att i spetsen för fem andra staters regeringar framlägga ett förslag, som i vissa delar redan tidigare förkastats och som framför allt innebar, att det aggressiva, fascistiska Tyskland skulle tillerkännas fullt likaberättigande med övriga stater i rustningsfrågor. Närmast hasardmässig verkar excellensen Sändlers förklaring, att då den s. k. nedrustningsvägen stängts, återstod blott »att antingen medgiva upprustningen men under kontroll eller låta den förverkligas utan kontroll». I anledning därav framställde jag följande frågor till hans excellens ministern för utrikes ärendena: »Varför understöder icke den svenska regeringen Sovjetunionens förslag i Genève? Varför understöder den svenska regeringen under masken av ett abstrakt likställighetskrav den tyska fasciststatens krigsförberedelser?»

Av en eller annan anledning uraktlät utrikesministern att besvara dessa frågor.

Sedan dess ha ytterligare vissa tilldragelser ägt rum, som ännu mer aktualisera och motivera en debatt i riksdagen och en öppen förklaring från regeringens sida. Jag erinrar exempelvis om strävandena att påbygga Locarnopakten, vilken på sin tid understöddes av Sverige, genom tillskapande av den s. k. Ostlocarnopakten. Dennas syfte var att garantera de nuvarande gränsernas okränkbarhet; behovet av en sådan pakt skärptes genom den tyska, japanska, polska och finska aggressiviteten, vars mål öppet angavs vara att genom ett nytt förödande krig på Sovjetunionens bekostnad utvidga vederbörande staters territorier. Vid sitt Uppsalatal den 14 december understök utrikesminister Sandler denna pakts värde för fredens bevarande. Han sade bland annat: »Fördelen av ett nytt paktsystem för den avsedda regionen ligger i att dess tillkomst föranleder eller konfirmerar en politisk avspänning, detta utesluter varje kombination, som riktar sig mot någon bestämd stat.»

Oavsett om Sverige inbjudits att underteckna pakten eller inte, synes det, som om dess understöd åt pakten borde vara lika naturligt som andra västeuropeiska staters. Under alla förhållanden väckte det uppmärksamhet, att den svenska regeringen befann sig i sällskap med de tyska, polska och finska regeringarna i avböjandet av pakten, alltså just de stater, som i mer eller mindre traktatmässigt samförstånd med Japan utpekats som det nya världskrigets aggressivaste organisatörer. Ehuru pakten inte riktar sig mot något särskilt land, är det alldeles uppenbart, att den vänder udden mot fredsstörarna. Den svenska regeringen har genom sitt ställningstagande solidariserat sig med de krafter, som saboterat dessa fredssträvanden.

Uppenbarligen är icke motiveringen till regeringens ställningstagande den, att regeringen önskar hålla Sverige utanför alla grupperingar. Tvärtom har från regeringens sida under den senaste tiden några mycket uppseendeväckande försäkringar avgivits. I sitt ovan omnämnda Uppsalatal gjorde exempelvis herr Sandler det uppseendeväckande påståendet, att svenskarna måste slita sig ur den lata åskådarrollen i det internationella händelseförloppet samtidigt som han förklarade: »Här behöves ryckas upp med rötterna den farliga föreställningen, född ur ett konkubinats mellan kvardröjande mindervärdighetskänslor och inbillningar om vår privilegieställning ovan stridsviolet, att vi äro bara åskådare av det som sker.»

Interpellation. (Forts.)

Denna deklaration om att ett nytt tillstånd har inträtt innebär, att Sverige icke i ett nytt europeiskt krig, i likhet med vad fallet var 1914—1918, kommer att stå neutralt, att följaktligen Sveriges arbetande folk hotas att förödas i ett krig, och den har också väckt uppmärksamhet både inom och utom vårt land. Att det inte bara är kommunisterna, som dragit denna slutsats, framgår av den borgerliga Östgöta Correspondentens bistra kommentar och farhågor i anslutning till Uppsalatalet. Omnämnda tidning skrev nämligen: »De allvarliga risker, som detta kan medföra för vårt land, måste kraftigt understrykas. Men utrikesministern hänvisar till vår historiska mission. För något över ett hundra år sedan — det var i en liknande allvarlig brytningstid för vår världsdel — ville också den svenska statsledningen under Gustav IV Adolf, liksom excellensen Sandler nu säger 'i medvetandet av vår roll i världen', göra storpolitik. Resultatet är känt.»

För första gången ha de s. k. nordiska staternas utrikesministrar varit samlade till en konferens. Denna konferens har i utlandspressen betecknats som det slutgiltiga beviset för att ett nordiskt block bestående av Sverige, Norge, Danmark och Finland skulle ha upprättats. De intima förbindelser, som bestå mellan finska ledande politiker och de tyska fascisterna, samt de finska politikernas spekulationer på ett Storfinland på Sovjetunionens bekostnad, vilket skall vinnas genom Finlands deltagande i ett krig mot Sovjetunionen, äro välbekanta.

Redan den 9 mars i fjol yttrade herr Sandler: »Vi önska i begreppet Norden inlägga mera än den korrekta grannsämjan inom en viss geografisk region. Hur mycket detta Norden betyder för oss, det måste sedan visa sig i den reella nytta, vi kunna göra varandra. Kraftigare näring än frasnållor lär det behövas, om vi alla och envar skola kunna känna oss styrkta därav.»

Denna deklaration förstärktes i herr Sändlers Uppsalatal: »Samförståndet inom Norden bottnar så djupt, att det sannerligen icke behöver stabilisering genom någon regionalpakt.»

Ett block har alltså skapats, sammankittat av vissa s. k. gemensamma intressen, så starkt att icke en formell pakt ens är nödvändig för att befästa detsamma! Detta block önskar icke — enligt herr Sändlers förklaring — »bli indraget i förefintliga motsättningar på *andra håll* i världen». Denna förklaring, som är en typisk utrikesministerfras, motsäges av följande:

1) Starka krafter äro i verksamhet för befästandet av Öresund och Åland. Regeringen har vetskap om dessa strävanden, men har icke tagit avstånd från desamma. De kunna endast rikta sig mot Sovjetunionen.

2) Generalstabschefen har enligt uppgift i Helsingfors tillsammans med de estniska och lettiska generalstabscheferna konfererat med finska generalstaben. Strax därefter foro en rad svenska officerare över till Finland för att — som en finsk ledande tidning skrev — »studera försvarets organisering vid Finlands östgräns».

3) Internationellt betecknades den nordiska utrikesministerkonferensen som ett bevis för att ett nordiskt militärförbund skapats. Deutsche Bergwerkzeitung ifrågasatte exempelvis om icke »konferensen inom lyckta dörrar möjligen kan innebära en viss nykonstellation i Nordeuropa».

I samband med mr Edens resa till Sverige fick den internationella diskussionen om det nordiska blocket ny fart. Framför allt den tyska likriktade pressen uttryckte sin tillfredsställelse däröver. Völkischer Beobachter skrev exempelvis: »Som bekant har man i Skandinavien militära kretsar länge försökt skapa militär enhetsfront, som huvudsakligen skall tjäna till försvar av Skandinavien östra gräns.»

I annat sammanhang skriver samma tidning: »Intet av de skandinaviska

Interpellation. (Forts.)

länderna har i sekler drivit en så intensiv och handlingskraftig krigspolitik, alltid vänd mot samma fara, som Sverige... *Det har blivit en tradition för svensk krigspolitik att möta faran från öster, slavernas framträngande mot väster.»*

Ett sådant förbund intresserar i allra högsta grad Tyskland och Polen, som kombinerar detsamma med sina egna krigsplaner. Nyss har den polske utrikesministern Beck besökt Stockholm. Officiellt var resan en rekreationsresa. Utrikesminister Beck sammanträffade därvid med representanter för den svenska regeringen. Detta besök uppgives ha åstadkommit sensation i diplomatkretsarna i Stockholm. Ur Nya Dagligt Allehanda återger jag följande vittnesbörd: »I ett telegram från sin Warschaukorrespondent meddelar Neue Zuericher Zeitung, att man i den polska huvudstaden tillmäter utrikesminister Becks besök i Stockholm stor politisk betydelse. Hans resa hemlighölls ända till sista ögonblicket. Nu kommer Becks 'ferieresa' till Köpenhamn i ett annat ljus, skriver korrespondenten. Det råder icke något tvivel om att Polens fortsatta intresse för Skandinavien sammanhänger med de baltiska frågorna. Polen, vars baltiska politik under den gångna sommaren varit synnerligen aktiv, synes ingalunda ha för avsikt att prisge randstaterna åt det sovjetryska och franska inflytandet. Om det nu har för avsikt att utbygga sina förbindelser med Skandinavien, så ligger det nära till hands att förmoda, att det för sin politik i Baltikum framför allt vill vinna Sverige, vars anseende är synnerligen stort i alla de baltiska staterna. Medan Frankrike och Sovjet fortsätta sina ansträngningar med östpakten, är Polen icke överksamt, när det gäller att i Osteuropa uppbygga ett politiskt system, som bättre motsvarar dess intressen än den av Frankrike och Sovjetunionen omfattade maktpolitiken, heter det slutligen i korrespondensen.»

Allehanda understryker, att den polske utrikesministerns besök väckt stor uppmärksamhet i diplomatiska kretsar i Stockholm, där man icke låtit sig nöja med överste Becks egen förklaring, att syftet med hans resa icke var något annat än att göra ett personligt besök hos den polske ministern i Stockholm. Fastmera har man stannat för den uppfattning, som den i utrikespolitiska ting synnerligen välinformerade schweiziska tidningens korrespondent givit uttryck åt.

Den polske utrikesminister Becks resa hade alltså politisk karaktär och stod i samband med strävandena att skapa ett block mot Sovjetunionen och dess fredssträvanden. Ännu mer uppseendeväckande är Dansk Finanstidendes uttryckliga förklaring, att Stockholmsresan var ett resultat av den svenska regeringens inbjudan.

Dansk Finanstidende skriver: »I julveckan har den polske utrikesministern, överste Beck, vars insats i tidens problem har skapat respekt kring hans namn, uppehållit sig i Köpenhamn, *varifrån han efter inbjudan av den svenske utrikesministern Sandler reste till Stockholm.* Den likriktade danska pressen har icke skänkt dessa besök någon uppmärksamhet; klarsynta tidningar i utlandet ha visat dem mera intresse.»

Aftonbladet publicerade i sin utrikesrevy i söndags en utomordentlig komplettering till vad här ovan påpekats. Jag citerar ett par avsnitt.

»Det finns irrgångar, och just nu hör jag, att den polske utrikesministern Becks besök i Stockholm och Köpenhamn inom kort skall följas av en framstående finsk visit i Warszawa.

Utrikesminister Hackzell skall sålunda under den närmaste framtiden avlägga ett besök hos polska regeringen, och inom diplomatiska och politiska kretsar i Polens huvudstad drar man nu den slutsatsen, att någonting är i görningen. Så mycket hellre som Finlands representanter i Warszawa, Paris

Interpellation. (Forts.)

och Moskva nyligen besökt Helsingfors och haft längre konferenser med den finske utrikesministern.

I Warszawa sätter man alla dessa resor i samband med Ostpakten, som Finland av alla skäl hittills betackat sig för och som det fortfarande lär komma att behandla på samma sätt. Likaledes Polen, som på den punkten icke lär kunna tillmötesgå La France.

Politiskt orienterade skikt i den polska huvudstaden mena nu, att utrikesminister Becks nordiska resa icke var så fruktansvärt privat. Så mycket hellre som Finlands sändebud i Warszawa en vecka före den polske utrikesministerns nordiska semesterresa över Stockholm begav sig till Helsingfors.

Saken är dagens samtalsämne inom polska och tyska kretsar, och jag bara relaterar. Gäller det Balticum eller oss alla?

Det rör sig något nere vid Östersjöns sydöstra hörn, och vi svenskar böra icke blott komma ihåg freden i Oliva 1660 utan även framtiden. Det är mycket möjligt, att Polen påmint oss därom och kanske även Danzig. I varje fall är det tydligt, att de svenska förbindelserna med såväl Polen som Danzig äro mycket livliga för ögonblicket, kommersiella som politiska, och att utvecklingen går i en riktning, som bådär gott för de kommande åren. Med sin marskalk och utrikesminister i spetsen för Polen en aktiv och djärv utrikespolitik, som skaffat det namn och rykte. Polonia rediviva är icke längre blott ett begrepp utan en verklighet, som även gör sig i storpolitiken. Huru skall det icke då vara i Balticum?»

Jag tillåter mig att tillfoga ännu ett citat, som kompletterar bilden av ett storpolitiskt intrigspel med folkmassornas liv och säkerhet som insats. Det är den välinformerade franska *Le Quotidien* som skriver: »Avser Polen att i Berlin, Köpenhamn och Stockholm lägga grunden till ett nordostblock, som skall ställas upp mot Barthous östpaktprojekt? Om man får tro vissa källor, söker Beck med stöd av Tyskland och de skandinaviska länderna att upprätta Polens herravälde över de baltiska randstaterna och genomföra en förflyttning av den beryktade polska korridoren till Memelområdet.»

Tillsammans tagna ge dessa citat en bild av en aggressiv inringningspolitik, riktad mot Sovjetunionen och i vilken Sverige är en av de aktiva deltagarna. *Le Temps*, den största borgerliga tidningen i Frankrike, har nyss gjort ett sensationellt meddelande, som bidrar att belysa såväl spegelfakteriet som åtskilliga företeelser under den senaste tiden, inte minst Polens roll.

Tidningen meddelar, att Rudolf Hess i september 1934 deltog i en hemlig konferens med vissa utländska politiker i Berlin. Han förklarade där, att ett krig efter 18 månader skulle utbryta mellan Japan och Sovjetunionen. Polen skulle i enlighet med sin hemliga överenskommelse med Tyskland besätta Ukraina, medan Tyskland skulle utvidga sitt välde till de baltiska staterna. Några få dagar därefter, skriver *Le Temps*, erbjöd det japanska sändebudet i Warschau Polen ett »försvarsförbund» mot Sovjetunionen, och samtidigt föreslog japanske representanten i Berlin den beryktade ukrainaren Skoropatzki bestämda åtgärder för att »återerövra» Ukraina.

En tysk journalist blev i förväg skickad till Warschau på en hemlig mission i mars 1934. Inför en »trängre krets högtstående personer» har han här utvecklat samma planer och perspektiv: Ett förestående krig i Asien tillåter Polen att förverkliga sin gamla dröm om att »befria» Ukraina och erövra de sydryska hamnarna. Tyskland skulle få tillbaka polska korridoren, annektera Litauen och på nytt bli en östersjömakt.

Slutligen förklarar *Le Temps*, att i slutet av september ett hemligt avtal slutits mellan Berlin och Tokio, vilket är av halvt ekonomisk, halvt militär karaktär.

Interpellation. (Forts.)

Krig förberedes febrilt under skyddet av den hemliga diplomaten. Det är all anledning att instämma med den socialdemokratiska riksdagsmannen Georg Branting, när han för ett par månader sedan i ett tal på Auditorium förklarade: »Det nya världskriget, som vi alla känna, närmar sig... Varje dag kan en urladdning komma, ett stort organiserat överfall... Vi måste betrakta krigsfaran i vår tid som så överhängande, därför att vi se den i samband med den oerhört snabba kapitalistiska utvecklingen under de senaste åren.»

Av vad som påvisats kan man dra följande slutsatser om regeringens utrikespolitik:

Regeringen bekämpar de fredssträvanden, som framför allt Sovjetunionen företräder.

Regeringen understöder den tyska fasciststatens upprustningssträvanden.

Regeringen medverkar i blockbildningen emot Sovjetunionen.

Regeringen förbereder Sveriges aktiva deltagande i nästa krig.

Jag anhåller därför om kammarens tillstånd att till excellensen och ministern för utrikes ärendena framställa följande frågor:

Varför har regeringen i Genève och i samband med ovan relaterade händelser bekämpat Sovjetunionens fredssträvanden?

Varför understöder regeringen under masken av ett abstrakt likställighetskrav den tyska fasciststatens upprustningssträvanden?

Varför medverkar regeringen i de blockbildningssträvanden, vars syfte är att bryta freden och som främst riktar sig mot Sovjetunionen?

Jämväl denna framställning bordlades.

§ 21.

Herr **andre vice talmannen**, som härefter erhöll ordet, yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte besluta, att å morgondagens föredragningslista skall sist uppföras Kungl. Maj:ts proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov.

Denna hemställan bifölls.

§ 22.

Justerades protokollsutdrag.

§ 23.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Andersson* i Grimbo under 3 dagar fr. o. m. den 15 jan.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12.50 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Onsdagen den 16 januari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 10 innevarande januari.

§ 2.

I enlighet med därom den 11 innevarande månad fattat beslut företogs nu val av suppleanter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av suppleanter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades 166 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Andersson* i Malmö,
- » *Lundqvist*,
- » *Nordström*,
- » *Petersson* i Broaryd,
- » *Wiklund*,
- » *Björck* i Kristianstad,
- » *Johnsson* i Norrahammar,
- » *Lundén*,
- » *Törnkvist* i Bjuv,
- » *Ossbahr*,
- » *Eriksson* i Toftered,
- » *Svensson* i Landskrona,
- » *Lundell* och
- » *Nilsson* i Göteborg.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 3.

Härefter företogs val av suppleanter i statsutskottet.

Därvid avlämnades 140 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Andersson* i Prästbol,
- » *Persson* i Fritorp,
- » *Ward*,
- » *Nilsson* i Hörby,
- » *Norsell*,
- » *Holmdahl*,
- » *Högström*,
- » *Olofsson* i Digernäs,

herr *Norling*,
 » *Skoglund*,
 » *Andersson* i Ovanmyra,
 » *Isacsson*,
 » *Aronson*,
 » *Weijne*,
 » *Danielsson* och
 » *Svedberg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 4.

Vidare företogs val av suppleanter i bevillningsutskottet.

Därvid avlämnades 108 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Werner* i Hultsfred,
 » *Johansson* i Krogstorp,
 » *Eklund*,
 » *Heiding*,
 » *Blomquist*,
 » *Brännström*,
 » *Bergström*,
 » *Ljunggren*,
 » *Mårtensson*,
 » *Hagberg* i Malmö,
 » *Andersson* i Dunker,
 » *Hällgren*,
 » *Nilsson* i Karlstad och
 » *Persson* i Undersvik.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 5.

Vid nu anställt val av suppleanter i bankoutskottet avlämnades 96 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Andersson* i Falkenberg,
 » *Svedman*,
 » *Ahl*,
 » *Hammarlund*,
 » *Persson* i Tidaholm,
 » *Andersson* i Lindome,
 » *Severin*,
 » *Hilding*,
 » *Gustavson* i Västerås,
 » *Westerdahl*,
 » *Bengtsson* i Kullen och
 » *Elmroth*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 6.

Företogs val av suppleanter i första lagutskottet.

Därvid avlämnades 89 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Olsson* i Mellerud,
- fröken *Wellin*,
- herr *Lindberg* i Umeå,
- » *Johansson* i Bro,
- » *Höglund*,
- » *Hillgård*,
- » *Berg*,
- » *Björling*,
- » *Johnsson* i Kalmar,
- » *Larsson*,
- » *Gardell* i Stenstu och
- » *Lindberg* i Stockholm.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 7.

Vidare företogs val av suppleanter i andra lagutskottet.

Därvid avlämnades 83 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Pettersson* i Hällbacken,
- » *Holmström*,
- » *Hansson* i Trollhättan,
- » *Gardell* i Gahns,
- » *Molander*,
- » *Sandström*,
- fru *Nordgren*,
- herr *Johanson* i Huskvarna,
- » *Hermansson*,
- » *Olsson* i Staxäng,
- » *Johansson* i Tväråselet och
- » *Sandberg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 8.

Slutligen anställdes val av suppleanter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades 78 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Björk* i Tryde,
- » *Liedberg*,
- » *Andersson* i Tungelsta,
- » *Pettersson* i Rosta,
- » *Ericsson* i Sörsjön,
- » *Hagman*,

herr *Karlsson* i Munkedal,
 » *Osberg*,
 » *Lundbom*,
 » *Persson* i Grytterud,
 » *De Geer* och
 » *Andersson* i Surahammar.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 9.

Enligt därom av kammaren den 11 i denna månad fattat beslut företogs vidare val av suppleanter i utrikesnämnden.

Därvid avlämnades 88 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lindqvist*,
 » *Lithander*,
 » *Eriksson* i Stockholm,
 » *Olsson* i Närlinge,
 » *Fast*,
 » *Nylander*,
 » *Olsson* i Gävle och
 » *Andersson* i Rasjön.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utrikesnämnden.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att underrättelse om detta val skulle genom utdrag av protokollet meddelas riksdagens kanslideputerade med anmodan till dem att låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om det verkställda valet.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag angående de i paragraferna 2—9 här ovan omnämnda valen.

§ 11.

Anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till riksdagens skrivelse, nr 12, till Konungen angående utseende av ledamöter och suppleanter i utrikesnämnden.

§ 12.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bankoutskottet propositionerna:

nr 15, med förslag till lag om användande under budgetåret 1935/1936 av vissa till fonden för pensionering av civila tjänst innehavare inflytande medel; och

nr 18, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 30 maj 1873 om rikets mynt; samt

till bevillningsutskottet propositionerna:

nr 19, med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpel-

Andra kammarens protokoll 1935. Nr 3.

avgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror;

nr 20, med förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1935; och

nr 21, med förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet för år 1935.

§ 13.

Vidare föredrogs var efter annan de på bordet liggande motionerna; och remitterades därvid

till statsutskottet motionerna:

nr 15 av herr *Frankenberg m. fl.*;

nr 16 av herr *Meyerhöffer m. fl.*;

nr 17 och 18 av herr *Lindman m. fl.*;

nr 19 av herr *Paulsen*;

nr 20 av herr *Andersson* i Södergård *m. fl.*; och

nr 21 av herrar *Lithander* och *Nylander*;

till bevillningsutskottet motionen nr 22 av herrar *Nilsson* i Hörby och *Mattsson*;

till bankoutskottet motionerna:

nr 23 av herr *Blomquist*; och

nr 24 av herr *Lovén*;

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 25 av herr *Spångberg m. fl.*;

nr 26 av herr *Olofsson* i Digernäs;

nr 27 av herrar *Hagberg* i Malmö och *Holmström*;

nr 28 av herr *Andersson* i Dunker *m. fl.*;

nr 29 av herr *von Seth m. fl.*;

nr 30 av herr *Lindman m. fl.*;

nr 31 av herr *Johansson* i Sollefteå *m. fl.*; och

nr 32 av herr *Ossbahr*;

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 33 och 34 av herr *Gustafson* i Kasenberg *m. fl.*; och

nr 35 av herr *Gustafsson* i Välsnäs; samt

till tillfälligt utskott motionen nr 36 av herr *Ossbahr*.

§ 14.

Herr *Magnussons* i Skövde vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få framställa spörsmål angående rikets indelande i vägdistrikt, vilken nu föredrogs, bifölls av kammaren.

§ 15.

Slutligen föredrogs herr *Hagbergs* i Luleå vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena få framställa spörsmål angående regeringens inställning till Sovjetunionens fredssträvanden m. m.

Herr talmannen gav propositioner dels på bifall till berörda anhållan, dels ock på avslag därå; och förklarade herr talmannen sig anse den senare propo-

sitionen vara med övervägande ja besvarad. Herr Hagberg i Luleå begärde emellertid votering, i anledning varav efter given varsel följande voteringsproposition upplästes och godkändes:

Den, som vill, att kammaren avslår herr Hagbergs i Luleå ifrågavarande anhållan att få framställa spörsmål till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit berörda anhållan.

Sedan kammarens ledamöter härefter intagit sina platser och voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst, företogs omröstning med tillämpning av upprensingsförfarandet.

Herr talmannen tillkännagav, att han funne flertalet hava röstat för ja-propositionen. Rösträkning begärdes likväl av herr Hagberg i Luleå, vadan omröstning medelst omröstningsapparat verkställdes.

Därvid avgåvos 92 ja och 68 nej, varjämte 8 av kammarens ledamöter förklarade sig avstå från att rösta.

Kammaren hade alltså avslagit herr Hagbergs i Luleå förevarande anhållan.

§ 16.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herr *Johansson* i Tväråselet *m. fl.*, nr 37, angående viss ändring i gällande boställsordning för lärarpersonal vid folk- och småskolor;

herr *Meyerhöffer m. fl.*, nr 38, om avslag å Kungl. Maj:ts förslag om anslag till upplysningsarbete för freden;

herr *Hansson* i Vännäsby *m. fl.*, nr 39, om anslag till byggande av enskilda utfartsvägar;

herr *Sandberg m. fl.*, nr 40, om anslag till byggande av enskilda utfartsvägar;

herrar *Hansson* i Trollhättan och *Olsson* i Mellerud, nr 41, med visst förslag angående löneförmånerna för en befattningshavare vid Restads sjukhus;

herr *Bengtsson* i Norup och fröken *Wellin*, nr 42, om lönereglering för vissa befattningshavare vid Serafimerlasarettet;

herr *Bengtsson* i Norup, nr 43, om anslag till lön åt en svensk lärarinna vid Svenska skolan i Kina;

herrar *De Geer* och *Heiding*, nr 44, om anslag till byggande av enskilda utfartsvägar;

herr *Bengtsson* i Norup, nr 45, om viss ändring i förordningen om arvsskatt och skatt för gåva;

herr *Leffler*, nr 46, om höjning av tullsatserna för trycksvärta m. m.;

herr *Nyblom*, nr 47, om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten Per Kämpe;

herr förste vice talmannen *Magnusson*, nr 48, om årligt understöd åt änkan Ida *Karolina Johansson-Rydberg*, född *Johansdotter-Thor*;

herrar *Petersson* i Broaryd och *Andersson* i Södergård:

nr 49, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten Johan Henrik Gran;

nr 50, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre grenadjären Johannes Gustaf Severin Bång; och

nr 51, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten Johan Emil Fridén;

herr *Hallén m. fl.*, nr 52, om pension åt revisorn Carl Gustaf Beskow;

fru *Nordgren m. fl.*, nr 53, om årligt understöd åt änkan Matilda Ekdahl;

herr *Hansson* i Rubbestad, nr 54, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten Lars Vilhelm Sträng;

herr *Gustafsson* i Lekåsa, nr 55, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten Gustaf Herman Bergin;

herrarna *Johanson* i Huskvarna och *Malmqvist*, nr 56, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten Karl Alfred Falk;

herr *Svedberg*, nr 57, angående viss ändring i gällande bestämmelser för den obligatoriska statliga olycksfallsförsäkringen;

herrar *Lundbom* och *Johansson* i Uppmälby, nr 58, angående omorganisation av lantbruksstyrelsens fiskeribyrå;

herr *Lindman m. fl.*, nr 59, om anslag till fyllnadslån till vissa egnahemslån;

herr *Hagberg* i Malmö, nr 60, angående viss ersättning av statsmedel till vissa agenter inom spannmåls- och fodermedelsbranschen;

herr *De Geer m. fl.*, nr 61, angående lagstiftning till fiskets skyddande mot förorening av vattnet i vattendragen;

herr *De Geer*, nr 62, angående importförbud för utländsk potatis;

herr *Wallén*, nr 63, om viss utvidgning av rätten till bidrag ur älgskadefonden;

herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*, nr 64, med förslag till viss bestämmelse angående råvaran vid inhemsk tillverkning av vin m. m.; samt

herr *Lithander m. fl.*, nr 65, om beredande av möjlighet att i byggnadsordning för stad införa vissa bestämmelser om brandmur.

Dessa motioner bordlades.

§ 17.

Till bordläggning anmäldes riksdagens kanslideputerades memorial, nr 1, angående antagande av tjänstemän i riksdagens kansli.

§ 18.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

*Protokoll, hållet vid sammanträden med herr talman-
nen i riksdagens andra kammare och de kammarens
ledamöter, som blivit utsedda att jämte herr talman-
nen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning,
följande dagar år 1935.*

Den 12 januari.

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talman-
nen de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte herr talman-
nen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännen skulle utgöras av en
notarie, fyra förste stenografer, fjorton stenografer, en förste kanslist och fem
kanslister.

Herrar deputerade antogo till

notarie:

kamreraren *P. Sterne;*

förste stenografer:

ombudsmannen, jur. utr. kand. *C. F. Schött,*
fil. lic., teol. kand. *A. H. F. Reuter,*
kammarskrivaren *A. Michal* och
revisorn *P. B. Romare;*

stenografer:

krigsrådet *L. Norrman,*
e. o. hovrättsnotarien *E. H. Wallin,*
aktuarien, fil. kand. *E. Bergendal,*
kammarrättsrådet *S. Norrman,*
jur. utr. kand. *M. D. Hjertstrand,*
telegrafkontrollören *E. Dahlén,*
sekreteraren, fil. kand. *H. A. Heimbürger,*
förste amanuensen, jur. kand. *G. Lidbom,*
e. o. hovrättsnotarien, jur. kand. *E. A. Romare,*
e. o. hovrättsnotarien, jur. kand. *A. Norrman,*
e. o. hovrättsnotarien, jur. kand. *G. Fahlin,*
fröken *Vera Karlgren,*
e. o. hovrättsnotarien, jur. kand. *J. W. Löf* och
C. O. B. Arborén.

förste kanslist:

sekreteraren, jur. utr. kand. *O. M. F. Seth;* samt

kanslister:

telegrafkontrollören *A. H. Gärdin,*
revisorn *G. Britth,*
fru *Ebba Ihrman* och
N. G. H. Julin.

Vidkommande den femte kanslisttjänsten beslöto herrar deputerade att prov skulle anställas med anmälda sökande för utrönande av deras skicklighet såsom stenografer; och blev förty frågan om besättandet av denna kanslisttjänst tillsvi vidare uppskjuten.

Åt kanslisten Gärdin uppdrogs att föra kammarens diaries.

Det skulle åligga de antagna kanslisterna att vid behov tjänstgöra jämväl vid diskussionsprotokollet.

Här skulle antecknas, att Seth, Gärdin och Britth redan den 7 samt Sterne, P. B. Romare och L. Norrman redan den 10 innevarande januari på särskild anmodan inträtt i tjänstgöring hos kammaren.

Beträffande därefter vaktbetjäningen beslöto herrar deputerade, att 13 vaktmästare skulle anställas hos kammaren; och antogos därefter till vaktmästare *C. G. E. Carlberg, S. W. Hellborg, H. E. E. Eklund, A. Hj. Lindgren, E. E. Johansson, E. Andersson, G. A. Zeffer, R. Johansson, Th. G. Bergman, L. M. Jönsson, E. F. Blomberg, B. E. Nygren* och *J. A. H. Sundell.*

Till förste vaktmästare förordnades Carlberg, och åt Hellborg uppdrogs att ombestyr utdelning av ankommande postförsändelser.

Det skulle åligga de antagna vaktmästarna att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

Här skulle anmärkas, att Carlberg, Hellborg och Eklund redan den 2 samt de övriga vaktmästarna redan den 9 denna månad börjat tjänstgöra hos kammaren.

Den 15 januari.

Sedan prov blivit anställda med anmälda sökande till den kanslisttjänst, som icke blivit tillsatt vid herrar deputerades sammanträde den 12 januari, så sammanträdde nu herrar deputerade ånyo för provens bedömande och tjänstens besättning; och antogo herrar deputerade därvid till kanslist *A. F. Klason*.

År och dagar som ovan.

In fidem:

Per Cronvall.

§ 19.

Justerades protokollsutdrag.

§ 20.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Bengtsson</i> i Norup	under	5	dagar	fr. o. m.	den	19	jan.,	
› <i>Blomquist</i>	›	8	›	›	›	21	›	och
› <i>Borg</i>	›	3	›	›	›	18	›	.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12.25 e. m.

In fidem

Per Cronvall.